

nieuwe boeken, verslagen e.d.

The Sandwich Tern

Op het eiland Griend in de Waddenzee heeft de etholoog Jan Veen jarenlang het gedrag van nestelende en broedende Grote Sterns bestudeerd en de resultaten vastgelegd in een dissertatie waarop hij onlangs promoveerde. In de jaren 1965-1972 ging hij na welke factoren van invloed zijn op het voortplantingssucces, welk gedrag de Grote Stern vertoont om predatie te voorkomen en welke de functie is van de (afwijkende) kolonievorm in verband met het voortplantingssucces. Waarom nestelen Grote Sterns eigenlijk in kolonies, waarom gaan ze altijd bij hun ervijanden de Kokmeeuwen in de buurt zitten en waarom zitten ze zo veel dichter opeen dan Kokmeeuwen? Het boek wordt in drie hoofdstukken verdeeld: algemene aspecten, functionele aspecten van het verspreidingspatroon van de nesten en causale aspecten van het verspreidingspatroon der nesten. Het in het Engels gestelde boek is zeker te zwaar voor de oppervlakkig geïnteresseerde, maar bijzonder boeiend voor diegenen die zich in dit biologisch veldonderzoek willen verdiepen.

J. Veen: The Sandwich Tern. Functional and causal aspects of nest distribution. 193 pagina's, 51 figuren, 25 foto's (1977). Uitg. E. J. Brill, Leiden. Prijs f 60,— (ingenaaid). Voor lezers van 'Het Vogeljaar' tegen gereduceerde prijs verkrijgbaar, indien zij vóór 15 december a.s. f 32,— overmaken op postgiro 2 025 787 tnv L. Bouma, Jonge Buorren 8, Terhorne met vermelding van: boek dr. J. Veen. Het boek wordt dan pas ná die datum toegezonden!

Texel vogeleiland

Voor degenen die naar Texel trekken en er plezier in beleven en een hooggestemd genoegen scheppen in het gadeslaan van vogels is er de nieuwe gids verschenen, die ons wegwijst in de rijke en zeer gevarieerde vogelwereld van Texel, dat met recht nog altijd ons vogeleiland mag heten. De schrijvers, de gebroeders Dijkse, Texelaars van origine en geroutineerde veldwaarnemers hebben geheel Texel in de jaren 1971-1974 opnieuw geïnventariseerd en het boek is dus up to date. Uit hun waarnemingen, die bovendien aangevuld werden met de observaties van vogelwachters en andere vogelaars, blijkt dat Texel in 1974 103 soorten broedvogels had. Dat is een respectabel aantal en er is in ons land geen enkele streek van de zelfde oppervlakte die zo'n soortenrijke avifauna heeft. Wel heeft Texel in de loop der jaren heel wat verloren en zo verdween daar de Zwarte Stern, gingen Strandplevier en Bontbekplevier in aantal achteruit en was ook de Dwergstern gedurende een lange periode geen broedvogel meer. Maar het was verheugend dat deze soort weer terugkeerde

en ook de Grote Sterns en de Visdiefjes nemen weer in aantal toe. De lepelaarkolonie in de Muy kreeg een lelijke klap en dat was waarschijnlijk te wijten aan de vervuiling van de Waddenzee. Te betreuren viel het ook dat de Grauwe Kiekendief als broedvogel verloren ging en dat Kempshaantjes lang niet meer zo talrijk zijn als in de dagen dat dr. Jac. P. Thijsse bovenmeester was van de Franse School in Den Burg.

Het nieuwe boek van de Dijkse's is géén wegwijzer om de vogels te leren kennen, waar wél kunnen wij er de status van elke soort in nagaan. En dat is van betekenis voor de toekomst, waardoor wij later de balans kunnen opmaken en zien welke soorten achteruit gingen en welke in aantal toenamen.

J. P. Strijbos

A. J. Dijkse & L. J. Dijkse: Texel vogeleiland. 246 pag., vele zwart-wit foto's, 23 kleurenfoto's, pentekeningen van M. J. C. Kolvoort (1977). Uitgave nr. 25 van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging. Uitg. W. J. Thieme & Cie., Zutphen. Prijs f 32,—. Voor leden f 25,—, alleen indien gestort op postgiro 13028 tnv Bureau KNNV te Hoogwoud met vermelding hetgeen verlangd wordt.

Een vogel is ook maar een mens

Dit is een boekje met 40 praatjes van Frans Buissink met plaatjes van Peter van Campenhout over vogels en mensen met liefdevolle tips voor iedereen die het goed moet menen met buiten- én volièrevogels. De Vlaamse Gaai komt er in de beschrijving niet zo slecht af, de Rosse Franjepoot is in prachtkleed afgebeeld, de Zilvermeeuw wordt het wormentrappelen toegedacht dat wij vooral zo goed van de Kokmeeuw kennen. Een boekje uitgegeven door Sluis, Nederlands grootste fabrikant van verpakt vogelvoer, in samenwerking met 'Vogelbescherming'. Een vogel is óók maar een mens, maar óók een vogel wil liever niet opgesloten zijn in een kooi!

Frans Buissink: Een vogel is ook maar een mens. 79 pag., 39 ill. van Peter van Campenhout (z.j.). Uitg. P. Sluis b.v., postbus 31, Etten-Leur, in samenwerking met 'Vogelbescherming'. Tot eind 1977 verkrijgbaar via een coupon op de Sluis-verpakkingen met bijbetaling van f 5,—, waarvan f 1,— aan 'Vogelbescherming' wordt afgedragen.

Ter overname aangeboden 'Limosa' jaargangen 37-45 (1964-1972) en 'Ardea' jaargangen 52-60 (1964-1972). Tel. 070-231573.

Nieuw Australisch ornithologisch tijdschrift

In mei 1977 verscheen het eerste nummer van 'The Babbler (Pomatostomus temporalis: Grijskruinkruiplijster) dat vier maal per jaar zal verschijnen.

Nadere inlichtingen bij J. J. Councilman, Box 115, Indooroopilly, Queensland 4068, Australië.

Bird Observatories in Britain and Ireland

Er zijn in Groot-Brittannië en Ierland veertien vogel-observatiecentra. Zij hebben een belangrijke rol in de ornithologie gespeeld, speciaal bij de studie van de vogeltrek en vogelverplaatsingen. Het zijn Bardsey, Calf of Man, Cape Clear Island, Copeland, Dungeness, Fair Isle, Gibraltar Point, Holme, Isle of May, Portland Bill, Sandwich Baai, Skoholm, Spurn en Walney. Jaarlijks worden deze stations door duizenden vogelliefhebbers bezocht, waar zij zelf de vogels kunnen waarnemen, aan het onderzoek (o.a. ringen) deelnemen en de typische sfeer op zo'n waarnemingsstation proeven. De 14 stations worden door verschillende auteurs afzonderlijk behandeld. Behalve geschiedenis, werk, tegenwoordige situatie, wordt ook een gedetailleerd kaartje en gegevens over de fauna en flora gegeven, alsmede een literatuurlijstje. Daarnaast gegevens voor bezoekers betreffende toegang en accommodatiemogelijkheden en adressen.

Aan het eind van het boek wordt een lijst van de op de stations waargenomen vogelsoorten gegeven. Een boek waar ook veel Nederlandse vogelliefhebbers veel gemak van kunnen hebben bij het maken van vakantieplannen.

Roger Durman: Bird Observatories in Britain and Ireland. 17 foto's, 19 tabellen, tekstbeeldingen, 14 kaartjes, 292 pag. (1976). Uitg. T. & A. D. Poyser Ltd., Berkhamsted. Prijs £ 5.00.

Fåglar över land och hav

Een Zweeds boek over de vogeltrek, waarvan we met belangstelling een vertaling tegemoet zouden willen zien. De schrijver heeft zorggedragen voor 56 kaartjes en 68 prachtige kleurenfoto's. De originele indeling van de tekst en de grote hoeveelheid geraadpleegde literatuur hebben het tot een boek van formaat over de vogeltrek gemaakt. Dat de tekst nu slechts voor een beperkt lezerspubliek bereikbaar is moet werkelijk betreurenswaard worden gevonden. Ofschoon de ondertitel de inhoud als een globaal overzicht van de vogeltrek betiteld moet het zelfs voor geïnteresseerde vogelliefhebbers een uitstekende tekst genoemd worden van een onderwerp waarover de laatste jaren op deze begrijpelijke, populaire wijze nu juist niet bijster veel is verschenen.

Kai Curry-Lindahl: Fåglar över land och hav. 243 pag., 56 kaartjes en 68 kleurenfoto's (1975). Uitg. Albert Bonniers Förlag, Stockholm. Prijs Zw. Kr. 221,—.

Jubileumnummer 'Ardea'

Pasgeleden is het jubileumnummer van 'Ardea' (275 pagina's!) verschenen. Dit nummer bevat de voordrachten van twee symposia die gehouden werden ter viering van het vijfenzeventig-jarig bestaan van de Nederlandse Ornithologische Unie.

Het eerste symposium, dat gehouden werd op 8 oktober 1976 te Amsterdam, behandelde het onderwerp 'Vogels en hun voedsel'. Het had een internationaal karakter met sprekers uit Engeland (P. R. Evans & J. R. Krebs), Duitsland (P. Berthold), Zuid-Afrika (R. Siegfried) en Nederland (J. M. Tinbergen).

Het tweede symposium werd op 9 oktober 1976 te Leeuwarden gehouden en was gewijd aan het onderwerp 'Oecologie van wadvogels'. Hier spraken G. C. Boere, J. B. Hulscher, C. Swennen en L. Zwarts.

De publicatie van de voordrachten, die voor het grootste deel in de Engelse taal zijn gesteld, werd mogelijk gemaakt door het Prins Bernhard Fonds, de Stichting Veth tot Steun aan Waddenonderzoek en de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, die hiervoor gelden, bijeengebracht door het Wereld Natuur Fonds, ter beschikking stelden.

Niet-leden van de Nederlandse Ornithologische Unie kunnen deze jubileum-uitgave bestellen door storting van f 30,— (incl. portokosten) op postrekening 125 347 tnv Ned. Ornith. Unie te Arnhem met vermelding 'jubileumnummer'.

Rote Liste der gefährdeten Tiere und Pflanzen in der Bundesrepublik Deutschland

In 1966 werd door de IUCN (Internationale Unie voor Natuurbescherming) een 'Red Data Book' ingesteld, waarin de rode cijfers staan aangegeven van in de wereld bedreigde dieren- en plantensoorten. Als er echter iets ten behoeve van de bepaalde bedreigde dier- of plantensoorten ondernomen dient te worden kan dit niet door een wereldorganisatie of internationale organisatie geschieden. Dit is in de eerste plaats een zaak van de betreffende landen, de wetgeving in dat land, de regering, hun onderzoekinstellingen, de particuliere organisaties en vooral ook de financiële mogelijkheden die voor de meest nodige beschermingsmaatregelen nodig zijn. De Bondsrepubliek Duitsland is in dit opzicht reeds ver gevorderd. Deze lijst bevat lijsten van zoogdieren, vogels, kruipende dieren, reptielen, amfibieën, vissen, slakken, schelpen, insecten per groep verdeeld, planten, mossen en lichenen. De rode lijst van de vogels is bewerkt door de Deutschen Sektion van de Internationalen Rates für Vogelschutz (pag. 14-16). Hierin worden uitgestorven (19 soorten), voor uitsterven bedreigd (40 soorten), sterk bedreigde (27 soorten), bedreigde (19 soorten), mogelijk bedreigde (32 soorten) en een groot aantal bedreigde doortrekkers, overwinteraars en gasten vermeld.

J.T.

Rote Liste der gefährdeten Tiere und Pflanzen in der Bundesrepublik Deutschland. 16 auteurs. Serie: Naturschutz aktuell. Herausgeber Wolfgang Erz. Band 1, 68 pag. Uitg. J. Blab, E. Nowak, W. Trautmann & H. Sukopp. Kilda-Verlag, Greven. Prijs DM 6,80.

Onze vogels 1 & 2

Dit zijn twee grappige kleine boekjes die de sluimerende belangstelling bij een dochter of zoon, neefje, nichtje, oom of tante voor de vogelwereld kan vergroten en uitbreiden. Ruim 30 jaar geleden kocht ik de zelfde boekjes al in de Duitse taal met als titel 'Vögel der Schweiz', want er staan inderdaad soorten in die bij ons niet voorkomen. Maar de boekjes van C. A. W. Guggisberg en Robert Hainard zijn voor mij tot op de dag van heden attractief gebleven. Hoezeer tekeningen tot de uitgever spraken blijkt uit de onjuiste vermelding voorin dat de illustraties foto's in plaats van tekeningen zijn. Maar daarom bijzonder jammer dat op de omslagjes niet van de originele tekeningen zijn afgebeeld, maar foto's, waardoor de inhoud verrassender is dan de cover suggereert!

J.T.

C. A. W. Guggisberg: Onze vogels. Deel 1 & 2 (beide 64 pag.). Vele kleurentekeningen van Robert Hainard en C. A. W. Guggisberg. Voor Nederland bewerkt door Meindert de Jong & mevr. R. de Jong-Kop. Prakta-Hobby-boekjes (1976). Uitgeverij Helmond, Helmond. Prijs f 7,90 per deeltje.

Rare Birds in Britain and Ireland

In dit boek worden 221 zeldzaam in Engeland en Ierland voorkomende vogelsoorten behandeld. Van elke soort is een pentekening opgenomen en bij vele soorten kaartjes en grafiekjes waar de waarnemingen op zijn uitgewerkt. Totaal werden daarvoor ruim 8000 waarnemingen verwerkt. Waarnemingen vóór 1958 zijn samengevat, maar die van 1958-'72 zijn gedetailleerd vermeld. De stippen op de kaartjes laten soms merkwaardige dingen zien, waar hier helaas niet nader op ingegaan kan worden. Het boek geeft antwoord op de vragen: hoe vaak is de soort waargenomen, welke tijd verschijnen ze, hoe regelmatig komen ze en waar zijn ze gezien? Voor vogelliefhebbers, die gefascineerd zijn van zeldzaamheden, een interessant boek dat aantrekkelijk en overzichtelijk is uitgegeven.

J. T. R. Sharrock & E. M. Sharrock: Rare Birds in Britain and Ireland. Met illustraties van Robert Gillmor, P. J. Grant, R. A. Richardson, D. I. M. Wallace en Ian Willis. 336 pag., vele kaartjes en grafieken (1976). Uitg. T. & A. D. Poyser Ltd., Berkhamsted. Prijs £ 6.00.

Nieuwjaarskaarten 1978

Deze Geelgors staat afgebeeld op één der gekleurde gelukwenskaarten welke gemaakt zijn door de bekende Belgische vogelfotograaf Dominique Arnhem.

Voor Bfrcs 60.— (verzendkosten inbegrepen) ontvangt u met ingang van november: 5 gekleurde gelukwenskaarten + 5 briefomslagen

1 zakkalender van het CCBV
zelfklevers én
bibliografische documentatie.

U steunt hiermede het prachtige werk van onze Belgische vrienden die door hun activiteiten zich nog beter kunnen wijden aan een betere bescherming van onze gevleugelde vrienden.

De prijs van de kaarten is bijzonder laag en de kwaliteit van de kleurplaten is bijzonder hoog.

Wacht niet tot de feestdagen te kort zijn genaderd. Verleden jaar werd de gehele oplage wegens enorm succes volledig uitverkocht!

Stort per serie Bfrcs 60.— op postrekening 000-0449595-97 van het Coördinatie-Comité voor de Bescherming van Vogels (CCBV), Durentijdslei 8, 2130-Brasschaat, België óf f 4,50 op giro 96 44 72 tnv Adm. Het Vogeljaar te Delft. Correspondentie hierover alléén met bovenstaand Belgisch adres. Telefoon: 09 - 3231 630 465.